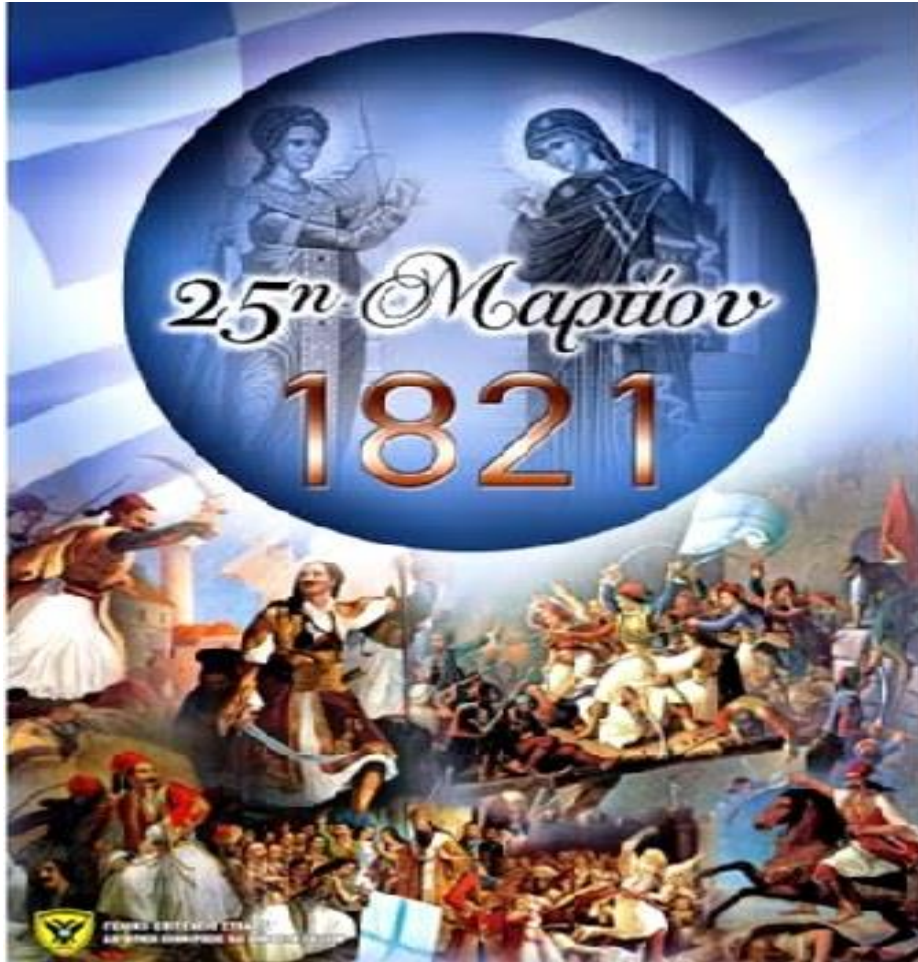

Η Ελληνική Επανάσταση και η Ευρωπαϊκή Διπλωματία.

Γράφει ο Αντιστράτηγος ε.α. Ιωάννη Κρασσά.

«Τα κράτη δεν έχουν σταθερούς φίλους ή εχθρούς, έχουν μόνο σταθερά συμφέροντα». Χένρυ Τζον Τεμπλ, 3ος Υποκόμης του Πάλμερστον (1784-1825), Πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου (1859-1865)

Η 25^η Μαρτίου 1821 αποτελεί μία ξεχωριστή ημερομηνία για τους Έλληνες. Στην ιστορία όλων των λαών υπάρχουν χρονολογίες ορόσημα, οι οποίες σηματοδοτούν τις μέγιστες και τις ελάχιστες επιδόσεις τους. Τόσο οι θρίαμβοι όσο και οι καταστροφές είναι διδακτικές, γιατί μας βοηθούν να συνειδητοποιούμε το ορθό και το λάθος. Είμαστε λαός με μακρά ιστορία, αλλά δυστυχώς με ασθενή μνήμη. Από το 1821 μέχρι σήμερα έχουν παρέλθει 200 χρόνια, τα οποία αντιστοιχούν σε επτά γενεές Ελλήνων (28 χρόνια κάθε γενεά). Είμαστε σε μία αδιάσπαστη συνέχεια οι άμεσοι απόγονοι των αγωνιστών της Ελληνικής Επανάστασης,

εμφορούμενοι από τις ίδιες αρετές, ελαττώματα, συναισθήματα και νοοτροπία. Η γενεά του 21 παρά τα λάθη, τις αβλεψίες, τα πάθη, την έλλειψη μορφώσεως και τα όποια άλλα αμαρτήματά της, πέτυχε το αδιανόητο. Μας απελευθέρωσε από την οθωμανική τυραννία. Για πρώτη φορά στην ιστορία παρουσιάσθηκε στο χάρτη της Ευρώπης, ανεξάρτητο κράτος με το όνομα Ελλάς. Το γεγονός ότι σήμερα είμαστε ελεύθεροι πολίτες ενός κυρίαρχου κράτους, το οφείλουμε σέ όσους πολέμησαν στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του 1821. Η επανάσταση των Ελλήνων, για την απελευθέρωση από τα δεσμά του Οθωμανικού ζυγού, ξεκίνησε την 22^α Φεβρουαρίου του 1821, από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη στο Ιάσιο της Ρουμανίας και τερματίσθηκε την 3^η Φεβρουαρίου του 1830, με την υπογραφή του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου, με το οποίο αναγνωρίσθηκε η ανεξαρτησία της Ελλάδος. Το Άρθρο 1 του πρωτοκόλλου όριζε: «Η Ελλάς θέλει σχηματίσει ένα κράτος ανεξάρτητον, και θέλει χαίρει όλα τα δίκαια πολιτικά, διοικητικά και τα εμπορικά, τα προσπεφυκότα εις εντελή ανεξαρτησίαν».

Η Πρώτη Αναγνώριση.

Από την έναρξη της Επανάστασεως μέχρι το 1827, εκτός από την Αϊτή, πρώην γαλλική αποικία, καμία άλλη χώρα δεν είχε αναγνωρίσει τους επαναστατημένους Έλληνες, ως λαό που διεκδικούσε την ελευθερία του με την δύναμη των όπλων. Τον Ιανουάριο του 1822, ο Πρόεδρος της Αϊτής, Ιωάννης Μπογιέρ (Jean Pierre Boyer), αναγνώρισε τον αγώνα των Ελλήνων, μετά από επιστολή που έλαβε από τον Αδαμάντιο Κοραή. Ο Μπογιέρ απέστειλε προς τους επαναστατημένους Έλληνες πλοίο με αριθμό εθελοντών και φορτίο καφέ, το οποίο δεν έφτασε ποτέ στο προορισμό του.

Ο Πρόεδρος της Αϊτής, Ιωάννης Μπογιέρ.

Ο ξεσηκωμός του γένους υπήρξε καρπός του πατριωτισμού, της χριστιανικής πίστεως, της έμφυτης αγάπης προς την ελευθερία, και της πολεμικής αρετής της φυλής μας. Η επανάσταση του 1821, διαδραματίσθηκε σε δύο πεδία. Το καθαυτό «πεδίο της μάχης» που αφορούσε τις περιοχές που έδρασαν οι επαναστάτες και το διπλωματικό πεδίο, όπου πρωταγωνίστησαν οι μεγάλες δυνάμεις της εποχής, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Πρωσία, η Γαλλία, η Ρωσία και η Αυστρία, όλες μέλη της Ιεράς Συμμαχίας, η οποία ιδρύθηκε το 1815, μετά τους Ναπολεόντειους πολέμους. Ξεκίνησε ως ένωση Χριστιανικών κρατών, με σκοπό την διατήρηση τη ειρήνης στην Ευρώπη, αλλά σύντομα μετατράπηκε σε θεσμό καταπίεσεως των λαών, επεμβαίνοντας απροκάλυπτα για την καταστολή των φιλελεύθερων κινημάτων. Ο ένοπλος αγώνας δεν αρκούσε από μόνος του για την απόκτηση της ελευθερίας μας. Οι ξένοι ηγέτες ήθελαν να εκμεταλλευθούν προς όφελός τους την αποδυνάμωση της οθωμανικής αυτοκρατορίας, από την εμφάνιση ενός ανεξάρτητου ελληνικού κράτους στην Βαλκανική. Το ηθικό και το δίκαιο συγκινούσε μόνο τους Φιλέλληνες, οι οποίοι κέρδισαν επάξια την ευγνωμοσύνη μας στο διηνεκές.

Τα Συνέδρια.

Δύο συνέδρια της Ιεράς Συμμαχίας συνέπεσαν με την έναρξη και το πρώτο έτος της επαναστάσεως.

Το συνέδριο στο Λάϋμπαχ της Αυστρίας, από τις 26 Ιανουαρίου έως 12 Μάϊου 1821, στη σημερινή Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας. Ο σκοπός του συνεδρίου αφορούσε στην επίλυση διαφόρων προβλημάτων, που είχαν παρουσιαστεί μετά τους Ναπολεόντειους πολέμους και την διατήρηση της ειρήνης στην Ευρώπη.

Το συνέδριο στη Βερόνα της Ιταλίας, τον Δεκέμβριο του 1822, πραγματοποιήθηκε με αφορμή την επανάσταση που ξέσπασε στην Ισπανία το 1820, με αίτημα την επαναφορά του συντάγματος, που είχε επιβληθεί από τον Ναπολέοντα. Η εξέγερση στην Ισπανία πυροδότησε σειρά απελευθερωτικών κινημάτων στη Λατινική Αμερική. Ο αγώνας των Ελλήνων δεν συζητήθηκε σ' αυτά τα συνέδρια, θεωρούμενος ως

εσωτερικό ζήτημα της Τουρκίας. Ο Αυστριακός Υπουργός Εξωτερικών Μέττερνιχ δεν ήθελε να ακούσει τίποτα για το "Ελληνικό Έθνος", γιατί κατά τη άποψη του υπήρχαν μόνο Οθωμανοί υπήκοοι. Η άρνηση συζητήσεως του θέματος υπό το τίτλο «Ελληνική Ερώτηση (Greek Question)», όπως καταγράφηκε στα πρακτικά του συνεδρίου, και η καταδίκη της Ελληνικής Επανάστασης, περιγράφοντας τη δια-κήρυξή της ως «αυθάδη και αδέξια», επιβεβαίωσε την ύπαρξη ενός προβλήματος που δεν μπορούσε να αγνοηθεί.

Με την Ισχύ των Οπλών.

Οι στρατιωτικές επιτυχίες των Ελλήνων (Άλωση της Τριπόλεως, νίκη του Κολοκοτρώνη στα Δερβενάκια, πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδος από τον Κανάρη στην Χίο κ.α.) δημιούργησαν τετελεσμένα και έδωσαν μια διαφορετική δυναμική στο όλο εγχείρημα. Η ευόδωση των προσπάθειών και των θυσιών εξαρτώντο πλέον, από τα ανακτοβούλια των ευρωπαίων ηγεμόνων, στα οποία πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραμάτιζαν κυρίως οι υπουργοί των εξωτερικών. Με τη λέξη Ανακτοβούλιο περιγράφεται «Το συμβούλιο του Βασιλέως σε περιόδους απολύτου μοναρχίας, που συχνά είχε νομοθετικές και εκτελεστικές εξουσίες. Ονομαζόταν και μυστικοσυμβούλιο». Οι ενέργειες όλων αυτών των σημαντικών προσωπικοτήτων, ανεξαρτήτως των αισθημάτων και των προτιμήσεων τους, στόχευαν στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων των χωρών τους και μόνο. Η διπλωματία την εποχή εκείνη χαρακτηρίζονταν από ένα εκλεπτυσμένο κώδικα συμπεριφοράς και μια δεοντολογία, η οποία δεν εμπόδιζε τους διπλωμάτες να λαμβάνουν τις σκληρότερες των αποφάσεων «σφάζοντας στην κυριολεξία με το βαμβάκι».

Το Ανατολικό Ζήτημα.

Η Ελληνική Επανάσταση αποτέλεσε μέρος του ονομαζόμενου «Ανατολικού Ζητήματος», που αφορούσε στον ανταγωνισμό που πυροδότησε μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων, ο διαμελισμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, από τα μέσα του 18^{ου} μέχρι και τις αρχές του 20^{ου} αιώνας. Στην αποσύνθεση της Τουρκίας στηρίχθηκε και η Μεγάλη Ιδέα της πατρίδος μας, που αποσκοπούσε στην απελευθέρωση των υπό τουρκικό ζυγό ομοεθνών μας. Οι θέσεις των μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης προς την ελληνική επανάσταση ήσαν:

Η Ρωσία.

Στο μυαλό των σκλαβωμένων Ελλήνων ο ρωσικός λαός αποτελούσε το ομόθρησκο γένος που θα έσπαγε τα δεσμά της τουρκικής τυραννίας. Η Ρωσία απέβλεπε να θέσει υπό τον έλεγχό της όλα τα ορθόδοξα χριστιανικά κράτη της Βαλκανικής. Είχε ανέκαθεν όνειρο να καταλάβει την Κωνσταντινούπολη και τα στενά του Ελλησπόντου. Δεν επιθυμούσε την πλήρη ανεξαρτησία της Ελλάδος, αλλά την παροχή ενός καθεστώτος αυτονομίας, προκειμένου να εγγυάται την ασφάλεια του, όπως συνέβαινε με τις παραδουνάβιες ηγεμονίες. Οι Έλληνες της Ρωσίας ευημερούσαν, η Φιλική Εταιρεία ιδρύθηκε στην Οδησό, ενώ ο αρχηγός της ο Αλέξανδρος Υψηλάντης ήταν Στρατηγός του Ρωσικού Στρατού. Οι Τσάροι που κυβέρνησαν την Ρωσία κατά την διάρκεια της επανάστασεως ήσαν δύο:

Ο Αλέξανδρος Α΄, κυβέρνησε από το 1801 έως το 1825. Υπήρξε μία από τις σημαντικότερες προσωπικότητες που συνέβαλλαν στην τελική ήττα του Ναπολέοντος. Η Ιερά Συμμαχία ιδρύθηκε μετά από δική του πρωτοβουλία. Κατά την διάρκεια του συνεδρίου του Λάϋμπαχ, πληροφορήθηκε την έναρξη της Επανάστασεως από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να τον διαγράψει από τον Ρωσικό στρατό, ενώ διέταξε τον Υπουργό Εξωτερικών του Ιωάννη Καποδίστρια, να τον ενημερώσει εγγράφως για την αποκήρυξη της ενέργειάς του. Στη Βερόνα, με δική του εντολή δεν έγινε αποδεκτό το αίτημα της ελληνικής αντιπροσωπείας να παρουσιασθεί στο συνέδριο. Ο Μέττερνιχ τον επηρέαζε σε μεγάλο βαθμό και τον χαρακτήριζε «ως τρελό τον οποίο πρέπει να τον αντιμετωπίζεις με χιούμορ», ενώ οι Βρεττανοί τον θεωρούσαν μυστικοπαθή και καχύποπτο.

Ο Αλέξανδρος Α΄ Παύλοβιτς (1777-1825) Τσάρος της Ρωσίας(1801-1825).

Ο Νικόλαος Α΄ κυβέρνησε από το 1825 έως το 1855, επεδίωξε να αναχαιτίσει την επέκταση της Μεγάλης Βρετανίας και της Γαλλίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Στήριξε την πολιτική του στην υπεράσπιση της ορθοδοξίας, στην απόκτηση της αυτονομίας των υποτελών στην Τουρκία Βαλκανικών λαών και στην καταπολέμηση του Ισλάμ. Αποφάσισε να συμμετάσχει η χώρα του στην ναυμαχία του Ναβαρίνου και κήρυξε τον πόλεμο κατά της Τουρκίας το 1828.

Νικόλαος Α΄ (1796-1855), Τσάρος της Ρωσίας 1825-1855.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας απολάμβανε της εμπιστοσύνης του Τσάρου Αλέξανδρου Α΄ και διετέλεσε Υπουργός Εξωτερικών του από το 1815 έως το 1822. Δέχθηκε κριτική για την μη αποδοχή της αρχηγίας της Φιλικής Εταιρείας και την αποκήρυξη του Αλέξανδρου Υψηλάντη. Οι ενέργειες αυτές ήσαν ασυμβίβαστες με το αξίωμα που κατείχε. Στην συνέχεια όταν αποδέχθηκε την θέση του πρώτου κυβερνήτου της Ελλάδος, υπερασπίσθηκε τα ελληνικά συμφέροντα και μόνο. Αρνήθηκε να λάβει την σύνταξη που του παρείχε ο Τσάρος, για να δείξει ότι ήταν πλήρως αδέσμευτος, αλλά και ως κυβερνήτης δεν έλαβε ποτέ μισθό από το δημόσιο ταμείο.

**Υπουργός Εξωτερικών Ρωσίας: 1815-1822, Κυβερνήτης Ελλάδος: 18 Ιαν 1828-27
Σεπ 1831.**

Η Μεγάλη Βρετανία.

Αποτελούσε την κυρία αντίπαλο της Ρωσίας. Επιθυμούσε ένα ανεξάρτητο ελληνικό κράτος το οποίο να μην υπόκειται στην προστασία της. Δεν επιθυμούσε την διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, την προτιμούσε αδύναμη ώστε να της παρέχει την υποστήριξή της, πάντοτε με το αζημίωτο. Δεν έλεγε όχι στην αντικατάστασή της από ένα ελληνικό κράτος, αρκούντως ισχυρό, όχι όμως σε τέτοιο βαθμό που να μην μπορεί να το κηδεμονεύει. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο, η μικρασιατική πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου έτυχε της βρετανικής υποστηρίξεως.

Ο Γεώργιος Δ΄. Ενθρονίσθηκε το 1820, σε ηλικία 57 χρονών, και διετέλεσε βασιλεύς της Μεγάλης Βρετανίας καθ' όλη την διάρκεια της επαναστάσεως. Αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα υγείας και δεν ενδιαφερόταν ιδιαίτερα για θέματα εξωτερικής πολιτικής. Ο Πρωθυπουργός του βασιλείου Ρόμπερτ Τζένκινσον, από το 1812 έως το 1827, εμπιστεύθηκε τον χειρισμό του ελληνικού ζητήματος στον Γεώργιο Κάννιγκ, ο οποίος διατήρησε την θέση του υπουργού εξωτερικών από το 1822 έως το 1827.

Γεώργιος Κάννιγκ (1770-1827), Πρωθυπουργός Ην. Βασιλείου 12 Απρ 1827 – 8 Αυγ 1827. Υπουργός Εξωτ. 1822-1827.

Ο Γεώργιος Κάννιγκ εμφορούμενος από θαυμασμό προς τους Έλληνες κλασικούς και δηλωμένος φιλέλληνας, αντιτάχθηκε δυναμικά στον Αυστριακό Υπουργό Εξωτερικών Μέττερνιχ και προσανατόλισε την αγγλική πολιτική προς υποστήριξη της Ελληνικής Επανάστασεως. Το Μάρτιο του 1823 ο Κάννιγκ αναγνώρισε τον ναυτικό αποκλεισμό που είχαν κηρύξει οι Έλληνες στο Ιόνιο. Η αναγνώρισή μας ως εμπόλεμους μας παρείχε την δυνατότητα επικλήσεως δικαιωμάτων απορρεόντων από το

διεθνές δίκαιο. Δεν αντιμετωπιζόμασταν πλέον ως ομάδες παρανόμων, αλλά ως λαός που διεκδικούσε την ανεξαρτησία του. Ο Κάννιγκ αντιλήφθηκε τον άνεμο για την απόκτηση περισσότερων ελευθεριών που σάρωνε την Ευρώπη. Θεώρησε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα μπορούσε να αποκομίσει πολλαπλά οφέλη, παρουσιαζόμενο ως υπέρμαχο αυτών των κινημάτων, τόσο για το άνοιγμα νέων αγορών για την διάθεση των βιομηχανικών προϊόντων του, όσο και για την αύξηση της επιρροής του στην Μεσόγειο.

Η κίνηση αυτή οδήγησε τον 5^ο Πρόεδρο των ΗΠΑ Τζέιμς Μονρόε το Δεκέμβριο του 1822 να περιλάβει στο προσχέδιο του Διαγγέλματος, που έμεινε γνωστό στην ιστορία ως «Δόγμα Μονρόε», πρόταση για την αποστολή πρεσβευτού στην Ελλάδα, με το σκεπτικό ότι είχε ήδη δημιουργηθεί κυρίαρχη ελληνική επικράτεια. Τελικά δεν την περιέλαβε στο κείμενο ως αντίθετη προς το πνεύμα και το περιεχόμενο του. Ωστόσο η πρότασή του υπήρξε η πρώτη ευμενής εκδήλωση από ένα ισχυρό κράτος για την αναγνώριση του αγώνος των Ελλήνων.

Ο 5^{ος} Πρόεδρος των ΗΠΑ Τζέιμς Μονρόε

Η Αυστρία.

Ο Φραγκίσκος Α΄ ήταν αυτοκράτορας της της Αυστρο-ουγγρικής αυτοκρατορίας. Ο Κλέμενς Φον Μέττερνιχ κατείχε την θέση του υπουργού εξωτερικών επί 3 δεκαετίες (1818-1848). Παραδοσιακός συντηρητικός, ταλαντούχος διπλωμάτης και ικανότατος πολιτικός, επεδίωξε την διατήρηση της ισορροπίας δυνάμεων της Ευρώπης, αποσκοπώντας να εμποδίσει την επέκταση της Ρωσίας σε βάρος της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Γνώριζε καλά ότι η Αυστρία δεν θα ασκούσε καμία επιρροή στο νέο ελληνικό κράτος. Προσπάθησε να αποτρέψει την δημιουργία του, αλλά υποστήριξε στο τέλος το καθεστώς πλήρους ανεξαρτησίας, από αυτό της αυτονομίας, θέλοντας να περιορίσει την

ρωσική επιρροή. Το όνομά του παρέμεινε στην ιστορία ως συνώνυμο του «ανθελληνισμού».

Κλέμενς Φον Μέττερνιχ (1773-1859), Υπουργός Εξωτερικών της Αυστρο-ουγγρικής αυτοκρατορίας (1818-1848).

Η Γαλλία.

Μετά την εξορία του Ναπολέοντος στην Αγία Ελένη το 1815 και την παλινόρθωση της δυναστείας των Βουρβόνων προσπάθησε να ανακτήσει την θέση της ανάμεσα στις μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης. Ο Βασιλεύς της Γαλλίας Κάρολος Ι, ενίσχυσε τον Σουλτάνο της Αιγύπτου Μοχάμεντ Αλή, αλλά παράλληλα συνέπραξε με την Μεγάλη Βρετανία, για την εφαρμογή της Συνθήκης του Λονδίνου της 1^{ης} Ιουλίου 1827. Συμμετείχε στην Ναυμαχία του Ναβαρίνου και απέστειλε τον Στρατηγό Μαιζόν με 16.000 στρατιώτες για την εκκαθάριση της Πελοποννήσου από τα στρατεύματα του Ιμπραήμ.

Η Πρωσία.

Η Πρωσία ήταν ένα γερμανικό βασίλειο στις ακτές της Βαλτικής, με μονάρχη τον Φρειδερίκο Γουλιέλμο ΙΙΙ. Μετά το 1871, αποτέλεσε μέρος της Γερμανικής αυτοκρατορίας και διαλύθηκε το 1932. Η πολιτική της Πρωσίας στο θέμα της Ελλάδος ευθυγραμμίζονταν πλήρως με την αυστριακή. Από τους 940 καταγεγραμμένους φιλέλληνες, 342 ήλθαν από την Γερμανία, εκ των οποίων έχασαν τη ζωή τους οι 142, γεγονός που τους κατατάσσει στη πρώτη θέση και από απόψεως συμμετοχής και από απόψεως απωλειών.

Η Πράξη Υποτέλειας

Τον Ιούνιο του 1825, η Ελληνική Εθνοσυνέλευση με ομόφωνη απόφαση, ανέθεσε «εν λευκώ» στο Ηνωμένο Βασίλειο, την διαχείριση του «Ελληνικού Ζητήματος». «Τὸ Ἑλληνικόν Ἔθνος, δυνάμει τῆς παρούσης πράξεως, ἐκθέτει ἐκουσίως τὴν Ἱεράν παρακαταθήκην τῆς Αὐτοῦ Ἐλευθερίας, Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς Πολιτικῆς Αὐτοῦ ὑπάρξεως ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον ὑπεράσπισιν τῆς Μεγάλης Βρετανίας». Το αίτημα της Ελλάδος απορρίφθηκε από τον Κάννιγκ διότι έκρινε ότι ήταν νωρίς ακόμη για δυναμικές κινήσεις. Η ενέργεια αυτή έμεινε στην ιστορία ως «Πράξη Υποτέλειας».

Το Πρωτόκολλο της Πετρούπολεως.

Τον Απρίλιο του 1826 στην Αγία Πετρούπολη, υπογράφηκε το ομώνυμο πρωτόκολλο μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου και της Ρωσίας, με το οποίο οι δύο χώρες συμφώνησαν να μεσολαβήσουν προς τον Σουλτάνο, προκειμένου να σταματήσει τις εχθροπραξίες και να αναγνωρίσει την Ελλάδα ως αυτόνομο κράτος. Το πρωτόκολλο κρατήθηκε μυστικό, γιατί στην ουσία οι δύο χώρες ήθελαν να αποφύγουν τις μεταξύ τους διαμάχες, στην εμπλοκή τους με την Επανάσταση των Ελλήνων. Το Πρωτόκολλο βοήθησε την Ρωσία στις διαπραγματεύσεις με την Τουρκία για την υπογραφή της συνθήκης του Άκκερμαν (7 Οκτ 1826), με την οποία ο Σουλτάνος αναγνώρισε όλα τα ρωσικά αιτήματα σχετικά με την Μολδαβία και την Βλαχία, προς την οποία δεσμεύθηκε ψευδώς ότι δεν θα αναμειχθεί στο ελληνικό ζήτημα.

Η Συνθήκη του Λονδίνου.

Την 6^η Ιουλίου 1827 υπογράφηκε στο Λονδίνο συνθήκη μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ρωσίας και της Γαλλίας, σύμφωνα με την οποία συμφωνήθηκε η «μεσιτεία» των 3 χωρών στην Υψηλή Πύλη, για την αναγνώριση της Ελλάδος ως αυτόνομου κράτους φόρου υποτελή στην Τουρκία. Οι Μεγάλες Δυνάμεις δικαιολόγησαν την παρέμβασή τους επικαλούμενες λόγους ανθρωπιστικούς, διατηρήσεως της ειρήνης και προστασίας του εμπορίου. Το πρώτο βήμα για την εφαρμογή της συμφωνίας ήταν η κήρυξη ανακωχής μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων. Τα όρια του νέου κράτους και το ύψος του φόρου υποτέλειας θα καθορίζονταν στην συνέχεια. Η συνθήκη περιείχε και 2 μυστικά άρθρα για

την ανάληψη των «ενδεδειγμένων ενεργειών» στην περίπτωση που ο Σουλτάνος την απέρριπτε. Η ενέργεια των 3 δυνάμεων δεν αποτελούσε συνθήκη μεσολαβήσεως, αλλά ωμή παρέμβαση στα εσωτερικά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η μεσολάβηση προϋποθέτει την συγκατάθεση, η οποία δεν υπήρξε εκ μέρους του Σουλτάνου και υφίσταται μεταξύ κυρίαρχων κρατών. Καμία από τις μεγάλες δυνάμεις δεν είχε αναγνωρίσει την Ελλάδα ως κράτος. Δεν νοείται επίσης οι μεσολαβητές να απαιτούν την εκτέλεση της συμφωνίας για την οποία παίζουν το ρόλο του μεσάζοντος. Ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών Μεχμέτ Πέρτεφ δεν άνοιξε καν το φάκελο του εγγράφου που του επιδόθηκε, από τους πρέσβεις των τριών δυνάμεων. Όλα αυτά είχαν μικρή σημασία για εμάς, που επιτέλους βλέπαμε λύση στο αδιέξοδό μας. Οι καμπάνες των εκκλησιών ήχησαν χαρμόсуνα, ενώ τελέσθηκαν δοξολογίες σε όλη την επικράτεια. Η Γ' Εθνοσυνέλευση (19 Μαρτίου-5 Μαΐου 1827), συνήλθε στην Τροιζήνα του Πόρου. Επικύρωσε το Σύνταγμα της Ελλάδος και εξέλεξε ομόφωνα τον Ιωάννη Καποδίστρια, ως πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδος, με επταετή θητεία.

Το Ναύπλιο Θυμίζει "Φαρ Ουέστ".

Οι τρεις μεγάλες δυνάμεις ανέθεσαν στον Άγγλο Αντιναύαρχο Εδουάρδο Κόδρινγκτον την επίδοση της συμφωνίας στην αντικυβερνητική επιτροπή (αποτελείτο από τους Γεώργιο Μαυρομιχάλη, Ιωάννη Μιλαΐτη και Λάμπρο Νάκο), η οποία είχε ορισθεί ως κεφαλή της εκτελεστικής εξουσίας, μέχρι την άφιξη του Ιωάννη Καποδίστρια (18 Ιαν. 1828). Την 21 Αυγούστου 1827, το βουλευτικό αποδέχθηκε την προτεινόμενη ανακωχή. Εκείνα τα έγγραφα και η ελληνική απάντηση, ήσαν τα πρώτα που ανταλλάσσονταν επισήμως μεταξύ της ελληνικής κυβερνήσεως και ξένης αρχής.

Ο Εδουάρδος Κόδρινγκτον.

Τις κρίσιμες εκείνες στιγμές για την πατρίδα μας η κατάσταση που επικρατούσε στο Ναύπλιο, θύμιζε «Την Άγρια Δύση της Αμερικής». Δεν ανταλλάσσονταν απλώς πυροβολισμοί, αλλά κανονιοβολισμοί μεταξύ τριών «καπεταναίων». Από το Παλαμήδι που κατείχε ο αυτόκλητος φρούραρχος και δυνάστης της πόλεως Θεόδωρος Γρίβας και από την Ακροναυπλία στην οποία έδρευε ο διορισμένος από την κυβέρνηση φρούραρχος Νάσος Φωτομάρας με τον Ιωάννη Στράτο. Τα θύματα μεταξύ των τρομοκρατημένων κατοίκων Ελλήνων και ξένων υπήρξαν πολλά. Με ενέργειες σαν και αυτές δεν πρέπει να αναρωτιόμαστε για τον τρόπο που μας αντιμετώπιζαν οι ξένοι.

Η Ναυμαχία του Ναβαρίνου

Ο Κόδρινγκτον ως επικεφαλής του ηνωμένου συμμαχικού στόλου (του Γαλλικού υπό τον Υποναύαρχο Ερρίκο Δεριγνύ και του Ρωσικού υπό τον Υποναύαρχο Λογγίνου Χέϋδεν) ζήτησε διευκρινίσεις σχετικά με το είδος «των ενδεδειγμένων ενεργειών», που αναφερόταν στην συνθήκη, σε περίπτωση που ο Ιμπραήμ δεν αποδεχότανε την προτεινόμενη ανακωχή. Ο έμπειρος και ικανός Βρετανός Ναύαρχος, ήρωας της ναυμαχίας του Τραφάλγκαρ, (Αποφασιστικής σημασίας ναυμαχία μεταξύ του Αγγλικού και του Γαλλο-ισπανικού στόλου που

διεξήχθη την 21 Οκτ 1805, κατά την διάρκεια των Ναπολεόντειων πολέμων, η οποία έληξε με θρίαμβο των Βρετανών και επιβεβαίωσε την ναυτική κυριαρχία τους), γνώριζε πολύ καλά ότι έπρεπε να χρησιμοποιήσει τα πυροβόλα του, αλλά επιθυμούσε να το έχει σαφώς διατυπωμένο. Τελικά παρά το γεγονός ότι δεν είχε προηγηθεί κήρυξη πολέμου προς την Τουρκία, έλαβε την έγκριση για την χρησιμοποίηση στρατιωτικής βίας. Την 8^η Οκτώβριου του 1827, διεξήχθη η ναυμαχία του Ναβαρίνου η οποία είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή των τουρκικών και αιγυπτιακών στόλων. Οι Τουρκο-αιγύπτιοι έχασαν 60 από τα 80 πλοία τους, ενώ από τα 27 συμμαχικά δεν βυθίσθηκε κανένα. Ο Κόδρινγκτον μετέβη στην Αίγυπτο, όπου υπέγραψε συμφωνία με τον Μεχμέτ Αλή για την αποχώρηση των Αιγυπτιακών στρατευμάτων από την Ελλάδα. Εκτός από τους Έλληνες και οι Ρώσοι πανηγύριζαν για την νίκη στο Ναβαρίνο. Ο Βρετανός πρωθυπουργός Άρθουρ Γουέλσλεϋ (Στρατηγός και 1^{ος} Δούκας του Ουέλινγκτον) που διαδέχθηκε τον Κάννιγκ, την χαρακτήρισε σαν «Άπρόοπτο συμβάν (untoward event)», θεωρώντας την καταστροφή πολύ μεγαλύτερη από αυτή που είχε κατά νου. Ο Κόδρινγκτον αντικαταστάθηκε από ναύαρχος της Μεσογείου και διατάχθηκε έρευνα εάν ενήργησε σύμφωνα με τις διαταγές που έλαβε. Ευτυχώς για εκείνον, είχε φροντίσει να καλύψει τα νώτα του. Δυστυχώς για εμάς, χάσαμε ένα καλό φίλο.

Φίλοι-Φίλοι ...

Ο Βρετανός ναύαρχος δεν έμπλεκε τα προσωπικά του αισθήματα με τα συμφέροντα της χώρας του. Σε συνάντησή του με τον Καποδίστρια στην Μάλτα πριν την άφιξή του στην Ελλάδα του κατέστησε σαφές: «Εφ' όσον ή έξοχότης σας ένεργη σύμφωνα με την Συνθήκη αυτήν(Λονδίνου 6 Ιουλ 1827) θά είμαι ο θερμότερος και ειλικρινέστερος φίλος. Αφ' ἧς στιγμῆς θά παρεκκλίνετε έκ ταύτης, θά καταστῶ ο σκληρότερος έχθρός σας». Οι Βρετανοί διπλωμάτες παραδοσιακά γνωρίζουν καλύτερα από οποιονδήποτε άλλο, τον τρόπο να προσεγγίζουν τον αντικειμενικό τους σκοπό, χωρίς να αποκαλύπτουν τις προθέσεις τους. Ο Καποδίστριας γνώριζε την τέχνη της διπλωματίας και τον τρόπο προωθήσεως των ελληνικών αιτημάτων. Δυστυχώς κανείς εκ των λοιπών συγχρόνων του Ελλήνων πολιτικών, δεν ήταν σε θέση να αντιληφθεί τους διπλωματικούς του χειρισμούς.

Ο άνισος Αγώνας του Καποδίστρια.

Κατά την κρίσιμη εκείνη περίοδο που μοχθούσε για την επέκταση των ορίων της επικράτειας του νεοσύστατου κράτους και την οργάνωσή του από το μηδέν, είχε να αντιπαλέψει με την πιο σκληρή αντιπολίτευση, από ανθρώπους που τα κίνητρα τους ήταν η απληστία, η ιδιοτέλεια και το πάθος για την εξουσία, στο όνομα όμως πάντα του πιο αγνού πατριωτισμού. Για κακή μας τύχη υπάρχει μια μερίδα συμπατριωτών μας, που είτε από προσωπικό συμφέρον, είτε από ροπή προς το κομματισμό, το φατριασμό και το διχασμό, θέτουν εμπόδια σ' αυτούς που έχουν την θέληση και τις ικανότητες να μας εξασφαλίσουν την ασφάλεια, την πρόοδο και την ευημερία. Τα ιδιοτελή αυτά συμφέροντα ώθησαν τον αδελφό και τον υιό του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, Κωνσταντίνο και Γεώργιο να δολοφονήσουν το Καποδίστρια. Το 1930, η έκδοση της σειράς των γραμματοσήμων επ' ευκαιρία των 100 χρόνων της ανεξαρτησίας μας, περιλαμβάνει τόσο τον Καποδίστρια, όσο και τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, επιβεβαιώνοντας το ελληνικό παράδοξο που μας θέλει να τιμούμε και τον θύτη και το θύμα, επιδιώκοντας να συμβιβάσουμε τα ασυμβίβαστα.

Η δολοφονία του Καποδίστρια την 06:35 της 27ης Σεπτεμβρίου 1831, στην είσοδο της εκκλησίας του Αγ. Σπυρίδωνος, στο Ναύπλιο.

Επιτέλους Τέλος.

Η Τουρκία δεν αποδέχθηκε τη συνθήκη του Λονδίνου, παρά την καταστροφή του στόλου της και την άφιξη του γαλλικού στρατού στην Πελοπόννησο. Την 14^η Σεπτεμβρίου 1829, αναγνώρισε τελικά την ανεξαρτησία της Ελλάδος, με την υπογραφή της «Συνθήκης της Αδριανουπόλεως» (Άρθρο 10), η οποία σήμανε τον τερματισμό του Ρωσο-τουρκικού πολέμου, που ξέσπασε το 1828. Η Υψηλή Πύλη^[1] εκτός από την Συνθήκη του Λονδίνου του 1827, αποδέχθηκε και το Πρωτόκολλο του Λονδίνου της 22^{ας} Μαρτίου 1829, που καθόριζε ως βόρεια σύνορα της χώρας την γραμμή Παγασητικού-Αμβρακικού. Η γραμμή αυτή οριστικοποιήθηκε με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου της 30^{ης} Αυγούστου 1832.

Τα τελικά όρια του νέου Ελληνικού κράτους (1832).

Η Ιστορία Διδάσκει.

- i. Η αποφασιστικότητα των Ελλήνων να συνεχίσουν να μάχονται μέχρις εσχάτων επηρέασε τις Μεγάλες Δυνάμεις να μεσολαβήσουν στο Σουλτάνο για την αναγνώριση της αυτονομίας της Ελλάδος.
- ii. Η Διπλωματία δεν αποτελεί πράξη φιλανθρωπίας.
- iii. Η στρατιωτική βία αποτελεί το έσχατο, αλλά το πλέον πειστικό επιχείρημα στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής.
- iv. Όταν η αντιπαράθεση μεταπηδήσει από το διπλωματικό, στο πεδίο της μάχης, οι εκατέρωθεν ενέργειες καθίστανται κατά κανόνα μη αναστρέψιμες.

v. Το τετελεσμένο γεγονός με την πάροδο του χρόνου, υπερισχύει του διεθνούς δικαίου.

vi. Ότι χάνεται με πόλεμο κερδίζεται πάλι με πόλεμο.

vii. Την πολεμική σύγκρουση μπορεί να την ξεκινήσεις όποτε θελήσεις, όχι όμως και να την τερματίσεις.

viii. Ο ισχυρός πράττει ότι του επιτρέπει η δύναμη του και ο αδύναμος ότι του επιβάλλει η αδυναμία του.

Ο Έντμουντ Λάιονς(1780-1858), ο πρώτος Βρετανός πρέσβης στην Ελλάδα έλεγε. «Μία ανεπηρέαστος Ελλάς είναι πράγμα αδιανόητο. Η Ελλάς είτε θα είναι ρωσική, είτε θα είναι αγγλική. Και επειδή δεν πρέπει να είναι ρωσική, πρέπει να είναι αγγλική». Η φράση περιγράφει μια αλήθεια σχετικά με τη χώρα μας η οποία ισχύει μέχρι σήμερα. Ενδεχομένως να ακούγεται ωμή, σκληρή, ή και να πονάει ακόμα. Στη ζωή δεν υπάρχουν επιλογές άνευ τιμήματος. Η αλήθεια πονάει, για όσους αρνούνται να την αποδεχθούν, προτιμούν το ψεύδος, ή εκλαμβάνουν ως αλήθεια την άποψη της κοινής γνώμης. Η πατρίδα μας θα είναι ισχυρή, οικονομικά εύρωστη και θα ευημερεί, εφόσον ως λαός ασπασθούμε την παραίνεση του Εθνικού μας Ποιητού Διονυσίου Σολωμού ότι «Το έθνος πρέπει να θεωρεί εθνικό, ότι είναι αληθές».

Αντιστράτηγος ε.α. Ιωάννη Κρασσά.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

[1] Ο όρος «Υψηλή Πύλη» αναφερόταν στην σκηνή του Σουλτάνου, η οποία ήταν μεγαλύτερη από τις υπόλοιπες. Στην συνέχεια αποτέλεσε το προσωνύμιο των υπηρεσιών της κυβερνήσεως του Οθωμανικού κράτους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. **ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ**, ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε., Αθήνα 1977.
2. **Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό «ΗΛΙΟΥ»**, Αθήνα 1951.

3. **Εγκυκλοπαίδεια ΠΑΠΥΡΟΣ LAROUSSE BRITTANICA**, Εκδοτικός οίκος ΠΑΠΥΡΟΣ, Αθήνα
4. Νικολάου Σπηλιάδου, **ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ**, Ινστιτούτο Διεπιστημονικών Ερευνών Ανάπτυξης της Νεωτέρας Ελλάδος «Χαρί-λαος Τρικούπης», Αθήνα 2007.
5. Διονυσίου Α. Κόκκινου, **Η Ελληνική Επανάσταση**, Αθήνα 1974, Εκδοτικός Οίκος ΜΕΛΙΣΣΑ.

Πηγή : <https://www.istorikadromena.gr/>